

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 20 kap. i strafflagen

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 17 och 20 kap. i strafflagen (RP 61/2025 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande och till grundlagsutskottet för utlåtande.

Utlåtande

Utlåtande har lämnats av

- grundlagsutskottet GrUU 57/2025 rd

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Kristiina Koivukari, justitieministeriet
- polisinspektör Arto Hietanen, inrikesministeriet
- referendarieråd Jarmo Hirvonen, riksdagens justitieombudsmans kansli
- justitieråd Kaarlo Hakamies, högsta domstolen
- tingsdomare, avdelningschef Leena Kinnunen, Birkalands tingsrätt
- åklagaröverinspektör Jutta Tschokkinen, Åklagarmyndigheten
- kriminalkommissarie Jyri Hiltunen, centralkriminalpolisen
- Criminal Intelligence Officer Marko Levonen, INTERPOL General Secretariat
- advokat Tuuli Hong, Finlands Advokater
- professor Päivi Korpisaari
- professor Sakari Melander
- professor Kimmo Nuotio.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- barnombudsmannens byrå
- Åbo hovrätt
- Brottspåföljdsmyndigheten
- Centraförbundet för Barnskydd rf
- Finlands Journalistförbund rf
- professor Elina Pirjatanniemi.

Betänkande LaUB 1/2026 rd

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att strafflagen ändras.

Enligt förslaget ska det bli straffbart att inneha bildmaterial som visar rått våld, och samtidigt föreslås det att det föreskrivs om en grov gärningsform för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. De föreslagna bestämmelserna om en grov gärningsform medför skärpta straff för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn.

Genom de föreslagna ändringarna i strafflagen genomförs den åtgärd i regeringsprogrammet för regeringen Orpo enligt vilken regeringen skärper den lagstiftning som gäller bilder som på ett sexuellt sätt visar barn och bildmaterial som visar rått våld för att skydda barn som utsätts för allvarliga brott. I regeringsprogrammet konstateras behovet av att kriminalisera innehav av bildmaterial som visar rått våld och att införa bestämmelser om en grov gärningsform för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. Samtidigt ser regeringen enligt regeringsprogrammet till att innehav av också annat material som visar rått våld kriminaliseras för att skydda människor och djur.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmänt

I propositionen föreslås det att innehav av bildmaterial som visar rått våld ska vara straffbart. Dessutom föreslås det bestämmelser om en grov gärningsform av innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. De föreslagna bestämmelserna om en grov gärningsform medför skärpta straff för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn.

Avsikten är att genom de föreslagna ändringarna i strafflagen genomföra den åtgärd i regeringsprogrammet för regeringen Orpo enligt vilken regeringen skärper den lagstiftning som gäller bilder som på ett sexuellt sätt visar barn och bildmaterial som visar rått våld för att skydda barn som utsätts för allvarliga brott. I regeringsprogrammet konstateras behovet av att kriminalisera innehav av bildmaterial som visar rått våld och att införa bestämmelser om en grov gärningsform för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. Samtidigt ser regeringen enligt regeringsprogrammet till att innehav av också annat material som visar rått våld kriminaliseras för att skydda människor och djur.

Enligt propositionen (RP, s. 13) stärker lagändringarna det straffrättsliga skyddet för flera rättsobjekt på det sätt som regeringsprogrammet förutsätter. Sådana rättsobjekt är särskilt barns hälsa, integritet och ostörda utveckling. Genom att kriminalisera innehav av våldsskildring skyddas allmän ordning och säkerhet. Kriminaliseringen av innehav av våldsskildring kan också indirekt bidra till att skydda liv och hälsa samt till djurs välfärd. Genom de nya innehavsbrotten och lagändringarna som leder till strängare straffpraxis eftersträvas en brottsförebyggande effekt samt till följd därav effektivare skydd för de rättsobjekt som ska skyddas. Detta gäller såväl

Betänkande LaUB 1/2026 rd

straffens allmänprevention (allmänna brottsförebyggande effekt) som effekter som hindrar en redan dömd gärningsman från att begå nya brott (specialprevention).

Enligt propositionen (RP, s. 13) är syftet med lagändringarna att stärka strafflagstiftningen om bilder som på ett sexuellt sätt visar barn och om våldsskildringar. De föreslagna ändringarna syftar till att minska utbudet av och efterfrågan på bilder som på ett sexuellt sätt visar barn och bilder som visar rått våld och i förlängningen till att ingen ska bli utsatt för sexuellt våld eller rått våld vid framställning av bildmaterial. Vidare syftar ändringarna till att de straff som döms ut för brotten bättre ska motsvara hur klandervärda och allvarliga brotten är.

Grundlagsutskottet har lämnat utlåtande (GrUU 57/2025 rd) om propositionen. Enligt utlåtandet kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Grundlagsutskottet har framfört vissa anmärkningar som behandlas nedan.

Lagutskottet stöder propositionens syften. Sammantaget tillstyrker lagutskottet lagförslaget, men med följande kommentarer.

Innehav av våldsskildring

Enligt propositionen ska innehav av våldsskildring vara straffbart (17 kap. 17 a § i strafflagen). På det sätt som framgår av propositionsmotiven (RP, s. 14) omfattar bestämmelsen endast bilder och bildupptagningar som visar allra rääste våld. Bestämmelsen tillämpas på innehav, men inte på skaffande av tillgång till bilder eller bildupptagningar. Utgångspunkten är alltså att det är tillåtet att ta emot information genom att titta på bilder och bildupptagningar, men innehav av dem är straffbart.

Enligt propositionsmotiven (RP, s. 14) är syftet med bestämmelsen framför allt att ingripa i innehav av bildmaterial som visar rått våld, vid vars framställning självändamålet har varit att orsaka lidande för människor eller djur eller att visa eller skildra rått våld. Utanför bestämmelsens tillämpningsområde ställs sådant innehav av en bild eller bildupptagning som ska anses som godtagbart på grund av att bilden eller bildupptagningen tjänar spridning av information eller har ett konstnärligt värde. För det andra ska innehav vara tillåtet när bilden eller bildupptagningen ska användas i bevissyfte eller för ett ändamål som är av vikt från allmän synpunkt, och innehavet kan anses vara godtagbart på dessa grunder. Dessutom ska innehav vara tillåtet av någon annan därmed jämförbar orsak.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om propositionen (GrUU 57/2025 rd, s. 3) redogjort för sin utlåtandep Praxis i ärendet och framfört att det måste anses exceptionellt att kriminalisera blott innehav. Det är möjligt endast om det för straffbarheten kan läggas fram vägande skäl som hänför sig till skyddsintressets vikt. Grundlagsutskottet anser att de sammanhang där utskottet har ansett att kriminalisering av enbart innehav är problematiskt avviker från den situation som nu bedöms. Grundlagsutskottet framhåller att rättsobjekt som gäller barnets hälsa, integritet och ostörda utveckling kan anses ha kopplingar till 19 § 3 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska främja befolkningens hälsa och stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn, så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Grundlagsutskottet anser till denna del att regleringens skyddsintresse är viktigt och tungt vägande. I fråga om

Betänkande LaUB 1/2026 rd

proportionalitetskravet väcker det enligt grundlagsutskottet däremot frågor att man under samma rekvisit har kriminaliserat innehav av våldsskildring som gäller såväl människor som djur.

Enligt utredning till lagutskottet är syftet med den föreslagna bestämmelsen bland annat att skydda barn från att se bildmaterial som visar rått våld mot människor eller djur. I propositionsmotiven (RP, s. 5) sägs det att användningen av smarttelefoner, internet och sociala medier har ökat avsevärt, vilket lett till att alla slags bilder och upptagningar som visar våld sprids lättare och vidare än förr, även så att barn kan se och använda dem. Det är möjligt att risken för våldsamhet ökar om man tittar på våld. Å andra sidan kan tittande på våld också belasta barnets psyke och ha en skadlig inverkan på barns utveckling. Också straffbarheten för spridning av våldsskildring och klassificeringen av bildprogram enligt åldersgränser baserar sig på att det är skadligt för barns utveckling att titta på bilder som visar våld (RP 6/1997 rd och RP 190/2010 rd). I ljuset av inkommen utredning anser lagutskottet att det med tanke på barns ostörda utveckling också är väsentligt att barnen inte blir tvungna att titta på bilder där rått våld mot djur är ett självändamål. Lagutskottet anser att också kriminalisering av innehav av bildmaterial som visar rått våld mot djur kan anses ha samband med skyddsintressen som gäller barnets hälsa, integritet och ostörda utveckling.

I ljuset av inkommen utredning anser lagutskottet att det är godtagbart att den föreslagna bestämmelsen också omfattar material som visar gärningar som riktar sig mot djur. Utskottet anser inte heller i övrigt att bestämmelsens tillämpningsområde är särskilt omfattande, eftersom det enligt propositionen har begränsats till rått våld och innehavet i fråga om material i elektronisk form har begränsats till de mest klandervärda formerna av innehav. I 2 mom. i den föreslagna bestämmelsen definieras dessutom i relativt stor utsträckning i vilka situationer innehav av material som visar rått våld ska anses godtagbart.

Utskottet noterar dessutom att tillämpningsområdet för ett brott som gäller spridning av våldsskildring enligt 17 kap. 17 § i strafflagen på motsvarande sätt kan omfatta bildmaterial som visar rått våld mot djur (RP 6/1997 rd, s. 142). Således motiverar också konsekvensen i strafflagens bestämmelser att tillämpningsområdet för bestämmelserna om spridning och innehav av våldsskildring är så lika som möjligt.

Utskottet anser att det föreslagna området för straffbart beteende, som omfattas av bestämmelsen, i ljuset av det som sägs ovan inte är problematiskt med tanke på proportionalitetskravet.

Enligt bestämmelsen kan böter dömas ut för innehav av våldsskildring. Enligt propositionen (RP, s. 14) är bötesstraff motiverat med beaktande av kriminaliseringens karaktär av en inskränkning av yttrandefriheten, bestämmelsens exceptionella karaktär samt gärningen skadlighet och farlighet jämfört med till exempel spridning av våldsskildring. Dessutom är kriminaliseringen exceptionell i Europa, vilket vid sidan av annat motiverar att bötesstraff i stället för fängelse är proportionerligt. För bötesstraff talar också grundlagsutskottets återhållsamma inställning till kriminalisering av innehav och det faktum att Europadomstolen i vissa fall har ansett att ett hot om fängelsestraff är problematiskt med betoning på yttrandefrihetens betydelse i ett demokratiskt samhälle. Mot bakgrund av det som sägs ovan anser lagutskottet att bestämmelsens omfattning och karaktär i sig har beaktats på behörigt sätt vid bedömningen av proportionaliteten och valet av straffskala.

Betänkande LaUB 1/2026 rd

Enligt utredning till utskottet är ett av syftena med den föreslagna regleringen om innehav av våldsskildring att möjliggöra ingripande när bildmaterial som avses i bestämmelsen påträffas. Kriminaliseringen av innehav av våldsskildring innebär enligt uppgift i praktiken att polisen kan beslagta en bild eller upptagning som visar rått våld och att den kan dömas förverkad (RP, s. 11—12). Utskottet påpekar dock på det sätt som konstateras också i propositionen (RP, s. 12) att kriminaliseringen inte kan grunda sig på att föremålet eller egendomen då kan konfiskeras. Det finns dock i övrigt godtagbara grunder för den föreslagna kriminaliseringen på det sätt som framgår ovan och av propositionen. Sakkunniga har också påpekat att den föreslagna straffnivån inte möjliggör användning av vissa tvångsmedel som behövs för att avslöja och utreda brott (till exempel genomsökning av utrustning eller husrannsakan) och som gör det möjligt att effektivare ingripa i brottslig verksamhet. Som det konstateras ovan bör dock straffskalorna för brott fastställas utifrån brottens straffvärde och inte exempelvis för att möjliggöra användning av ett visst tvångsmedel.

Sakkunniga har påpekat att det föreslagna bötesstraffet i den nya bestämmelsen om innehav av våldsskildring (17 kap. 17 a § i strafflagen) avviker från straffet för innehav av bilder som visar barn sexuellt (20 kap. 21 § i strafflagen), där maximistraffet är fängelse i två år. Syftet med ändringarna i propositionen är att minska efterfrågan på och utbudet av bilder som på ett sexuellt sätt visar barn och bilder som visar rått våld. Sakkunniga har påpekat att på grund av valet av straffskala verkar innehav av material som innehåller särskilt rått våld mot barn vara mindre allvarligt än innehav av sexuellt material som riktar sig mot barn, även om båda används bland annat i sexuella syften. Dessutom leder straffskalan till att ett brott som gäller innehav av våldsskildring preskriberas på två år, medan innehavet av material som på ett sexuellt sätt visar barn preskriberas på fem år.

I ljuset av inkommen utredning anser lagutskottet att innehav av material som visar rått våld mot barn kan anses vara den skadligaste och farligaste av de gärningar som omfattas av tillämpningsområdet för den föreslagna regleringen. Den föreslagna bestämmelsen skyddar dock flera olika intressen och syftar till att på flera sätt trygga en ostörd utveckling för barn. För att skydda barnets rättigheter är det därför nödvändigt att kriminalisera också innehav av annat bildmaterial som visar rått våld än sådant som framställer rått våld mot barn. Därför är det bötesstraff som föreslås i propositionen på det sätt som anges ovan motiverat med beaktande av tillämpningsområdet för den nu föreslagna bestämmelsen och andra omständigheter.

Lagutskottet anser dock att det är motiverat att i fråga om den föreslagna 17 kap. 17 a § i strafflagen bedöma om det för innehav av material som visar rått våld mot barn bör föreskrivas om en självständig straffbestämmelse och i den föreskriva om fängelsestraff som påföljd. Det är klart att man vid bedömningen av ett eventuellt hot om fängelsestraff och en eventuell självständig straffbestämmelse om innehav av material som innehåller rått våld mot barn bör beakta tillgodoseendet av de rättigheter som hör till yttrandefrihetens kärna. Utskottet föreslår att riksdagen godkänner ett uttalande om saken (*Utskottets förslag till uttalande*).

Som det konstateras ovan gäller den föreslagna bestämmelsen i 17 kap. 17 a § i strafflagen bildmaterial som visar rått våld mot både människor och djur. Sakkunniga har lyft fram frågan om vad som avses med rått våld och framfört att villkoret att våldet ska vara rått är värdeladdat och öppet för tolkning. Grundlagsutskottet (GrUU 57/2025 rd, s. 4) fäster dessutom i fråga om

Betänkande LaUB 1/2026 rd

regleringens exakthet och förutsägbarhet uppmärksamhet vid att det i fråga om beskrivningen av våld mot djur sannolikt är något oklart när våld kan betraktas som sådant rått våld som avses i bestämmelsen. I anslutning till detta har grundlagsutskottet konstaterat att lagutskottet av konstitutionella skäl bör precisera regleringen.

Lagutskottet noterar utifrån inkommen utredning att till den del det är fråga om rått våld och tillämpning av bestämmelsen på bildmaterial som visar våld mot både djur och människor motsvarar bestämmelsens ordalydelse formuleringarna i 17 kap. 17 § i strafflagen om brott som gäller spridning av våldsskildring. Också spridningsbrott gäller endast bildmaterial som visar rått våld och också det kan bli tillämpligt på bildmaterial som visar våld mot djur. Det skulle därför vara inkonsekvent om bestämmelsernas tillämpningsområde var likadant, men formuleringarna sinsemellan olika. Enligt uppgift har bestämmelsen om spridning av våldsskildring varit i kraft länge, och de nämnda rekvisiten och avgränsningarna har veterligen inte medfört några större tolkningssvårigheter.

Lagutskottet anser det vara klart att villkoret om rått våld är värdeladdat och öppet för tolkning. Denna typ av mångtydighet i straffbestämmelserna är dock i viss mån oundviklig. Råhet kan inte entydigt definieras så att till exempel alla gärningar som uppfyller rekvisitet för grov misshandel är sådana att uppvisande av dem i bildmaterialet uppfyller det villkor för råhet som avses i bestämmelsen. Det beror framför allt på att det enligt bestämmelsen, vid sidan av att rått våld visas, också är väsentligt hur våldet visas.

Specialmotiveringen till propositionen lyfter fram de omständigheter som åtminstone kan beaktas vid bedömningen av villkoret om rått våld (RP, s. 32): ”Som visande av rått våld kan betraktas i synnerhet rått våld riktat mot djur eller människor när självändamålet har varit att orsaka lidande eller att förevisa eller skildra rått våld. Som exempel på råa våldsskildringar nämns i förarbetena till 17 kap. 17 § i strafflagen sadistisk misshandel, tortyr och stympning. Vid bedömning av en våldsskildrings råhet ska helheten beaktas, dvs. både våldet i sig och sättet att framställa det. Omständigheter som bidrar till råheten är t.ex. om framställningen av rått våld är ytterst detaljerad, utdragen och bygger på upprepningar. (RP 6/1997 rd, s. 142) Vid bedömningen kan man förutom våldets råhet även beakta i vilken ställning den som utövar våldet och den som är föremål för våldet befinner sig samt om den som är föremål för våldet är försvarslös. Vid bedömningen av framställningssättet kan man vidare beakta bildens eller bildupptagningens kvalitet, om den är väsentlig för intrycket av råhet. Exempelvis en mycket oskarp, endast delvis synlig bild eller upptagning av våld som tagits eller gjorts på långt avstånd kan inte nödvändigtvis anses vara en sådan rå våldsskildring som avses i den föreslagna bestämmelsen.”

Lagutskottet anser att den föreslagna bestämmelsen till denna del är ändamålsenlig och att det i praktiken inte är möjligt eller motiverat att närmare definiera råhet i bestämmelsen. Utskottet går dock nedan i detaljmotiveringen närmare in på de situationer med rått våld mot djur som avses i grundlagsutskottets utlåtande (GrUU 57/2025 rd, s. 4).

Grov gärningsform av innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn

I propositionen föreslås det bestämmelser om en grov gärningsform av innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn (20 kap. 21 a § i strafflagen). Enligt propositionen (RP, s. 14) motsvarar

Betänkande LaUB 1/2026 rd

skärpningsgrunderna i sak de skärpningsgrunder som anges i 20 kap. 20 § i strafflagen för grov spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. Dessa grunder är om barnet på bilden är särskilt ungt, om bilden också skildrar grovt våld mot eller synnerligen förnedrande behandling av barnet, om brottet begås särskilt planmässigt eller om brottet begås som ett led i en i 6 kap. 5 § 2 mom. i strafflagen avsedd organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet. Dessutom förutsätts det i bestämmelsen att brottet bedömt som en helhet är grovt.

Enligt propositionsmotiven (RP, s. 15) är en utmaning vid tillämpningen av de gällande bestämmelserna om innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn (SL 20:21) att gärningar av mycket olika allvarlighetsgrad hänförs till rekvisitet. Att gärningen graderas i grundrekvisit och grovt innehav signalerar brottens klandervärdhet bättre och främjar en enhetlig tillämpningspraxis.

I strafflagen föreskrivs om ett maximistraff på två år för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. Den föreslagna straffskalan för grovt innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn är fängelse i minst fyra månader och högst fyra år. Maximistraffet kan på det sätt som konstateras i propositionsmotiven anses vara relativt högt med hänsyn till brottets natur.

I den föreslagna bestämmelsen är minimistraffet fängelse i fyra månader, liksom också i den gällande bestämmelsen om grov spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn. Ett maximistraff på fyra år är enligt propositionen (RP, s. 15) motiverat med avseende på strafflagens interna konsekvens. I enlighet med proportionalitetskravet ska också straffpåföljdens stränghet stå i rätt proportion till gärningens klandervärdhet. Maximistraffet på fyra år är fortfarande lindrigare än maximistraffet på sex år för grov spridning av bild som på ett sexuellt sätt visar barn och flera andra gärningar som på ett allvarligare sätt kränker offrets rättigheter eller sexuella självbestämmanderätt. Det finns en väsentlig skillnad mellan spridnings- och innehavsbrottens skadlighet och farlighet och därför är det motiverat att maximistraffet för de allra grövsta innehavsbrotten är lindrigare än för de grövsta spridningsbrotten.

Sammantaget tillstyrker lagutskottet den föreslagna nya straffbestämmelsen med en grov gärningsform för innehav av bild som på ett sexuellt sätt visar barn.

DETALJMOTIVERING

Lagen om ändring av 17 och 20 § i strafflagen

17 kap. Om brott mot allmän ordning

17 a §. Innehav av våldsskildring Paragrafen innehåller en ny straffbestämmelse för innehav av våldsskildring. Enligt 1 mom. är det straffbart att obehörigen inneha en bild eller bildupptagning som visar rått våld.

På det sätt som anges ovan i utskottets överväganden omfattar bestämmelsen rått våld mot både människor och djur. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande (GrUU 57/2025 rd, s. 4) uppmärksamhet vid de exempel på råa våldsskildringar som lyfts fram i propositionen och

Betänkande LaUB 1/2026 rd

påpekar i fråga om regleringens exakthet och förutsägbarhet att det i fråga om beskrivningen av våld mot djur sannolikt är något oklart när våld kan betraktas som sådant rätt våld som avses i bestämmelsen. Sedvanliga bilder och videor från jakt, fiske eller motsvarande verksamhet i hushållet torde enligt grundlagsutskottet klart falla utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Det kan enligt grundlagsutskottet vara svårare att bedöma situationer där det inte finns någon förnuftig grund för att döda ett djur och djuret inte känner eller förmår uttrycka lidande på ett sätt som är iakttagbart för människor. Begreppet rätt våld motsvarar dock enligt motiveringen till bestämmelsen (RP, s. 32) definitionen och tillämpningsområdet i 17 kap. 17 § i strafflagen. Grundlagsutskottet anser att lagutskottet av konstitutionella skäl bör precisera regleringen.

Utifrån inkommen utredning konstaterar lagutskottet att på motsvarande sätt som det ovan i utskottets överväganden konstateras angående villkoret att våldet ska vara rätt, kan inte heller det våld mot djur som avses i bestämmelsen eller våldets råhet definieras så att det alltid gäller vissa situationer och att andra situationer alltid ställs utanför tillämpningsområdet. Lagutskottet anser i likhet med grundlagsutskottet att sedvanliga bilder och videor från jakt, fiske eller motsvarande verksamhet i hushållet som sådana faller utanför bestämmelsens tillämpningsområde. Lagutskottet påpekar dock att det också av sådana bilder och videor är möjligt att sammanställa en bild eller video som kan anses vara sådant rätt våld som avses i bestämmelsen. Det förutsätter att bildens fokus riktas på ett sätt som betonar gärningarnas brutalitet och djurets lidande och att sådana detaljer avsiktligt upprepas i bildmaterialet. Det är också möjligt att kombinera sådant bildmaterial med annat bildmaterial för att betona råheten. Sedvanliga bilder och videor som visar till exempel jakt, fiske eller avlivning eller slakt av djur på det sätt som avses i 9 kap. i lagen om djurvälstånd (693/2023) är dock inte i sig sådana våldsskildringar som avses i bestämmelsen ens när till exempel ett djurs död visas på nära håll.

Lagutskottet hänvisar till propositionen (RP, s. 32), där det sägs att ”i synnerhet rätt våld riktat mot djur eller människor när självändamålet har varit att orsaka lidande eller att förevisa eller skildra rätt våld” kan betraktas som visande av rätt våld. Till exempel vid djurproduktion, pälsdjursuppfödning, jakt och fiske eller fotografering av dessa är det i allmänhet inte fråga om självändamålet är att orsaka lidande. Villkoret om rätt våld uppfylls inte heller enbart av det faktum att bildmaterialet visar en försummelse att sörja för djurets välfärd. Däremot kan till exempel bildmaterial som visar avsiktlig sadistisk misshandel, tortyr eller stympning av djur uppfylla det villkor om rätt våld mot djur som avses i bestämmelsen. Kärnan i tillämpningsområdet för bestämmelsen om visande av rätt omfattar situationer där självändamålet har varit att orsaka lidande eller att förevisa eller skildra rätt våld.

När det gäller situationer som enligt grundlagsutskottets utlåtande är svårare att bedöma och där ett djur som syns i bildmaterialet inte känner eller förmår uttrycka lidande på ett sätt som är iakttagbart för människor, inverkar sådana omständigheter inte i sig på bedömningen av om gärningarna mot djuret och de gärningar som visas i bilden är av den råhetsgrad som avses i bestämmelsen. Också andra bestämmelser eller lagar som gäller djurens välbefinnande (till exempel djurskyddsbrott i 17 kap. i strafflagen och lagen om djurvälstånd) ger ett allmänt skydd för djur. Det har inte ansetts vara problematiskt i dessa normer eller i fråga om spridningsbrott enligt 17 kap. 17 § i strafflagen, utan prövningen har överlåtits till lagtillämparen i varje enskilt fall.

Betänkande LaUB 1/2026 rd

Lagutskottet betonar dessutom att det väsentliga i fråga om material som visar rått våld mot djur, liksom i fråga om förutsättningarna för rått våld också i övrigt, är bildmaterialet som helhet och det sätt på vilket våldet presenteras. I ljuset av det som sägs ovan anser lagutskottet att det i praktiken inte heller i fråga om bildmaterial som visar djur är möjligt eller motiverat att precisera bestämmelserna till den del de gäller våldets råhet, utan den föreslagna bestämmelsen är ändamålsenlig också till denna del.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslaget i proposition RP 61/2025 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner ett uttalande. (Utskottets förslag till uttalande)

Utskottets förslag till uttalande

Riksdagen förutsätter att regeringen i fråga om straffbestämmelsen för innehav av våldsskildring i 17 kap. 17 a § i strafflagen bedömer om det för innehav av material som visar rått våld mot barn bör föreskrivas om en självständig straffbestämmelse och i den föreskriva om fängelsestraff som påföljd.

Helsingfors 18.2.2026

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Juho Eerola saf
medlem Pekka Aittakumpu saf
medlem Atte Harjanne gröna
medlem Pia Hiltunen sd
medlem Aleksi Jäntti saml
medlem Anette Karlsson sd
medlem Mari Kaunistola saml
medlem Pihla Keto-Huovinen saml
medlem Rami Lehtinen saf
medlem Susanne Päivärinta saml
medlem Joakim Vigelius saf
medlem Juha Viitala sd.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.